

Jak se kdysi slavili Vánoce...

Vánoce odjakživa patří mezi nejvýznamnější rodinné a církevní svátky. Pojí se s nimi mnoho zvyků. Naše rodina slaví Vánoce tradičním způsobem. Kupujeme dárky, vyrábíme adventní věnec, zdobíme stromeček, připravujeme štědrovečerní slavnostní večeři. Na druhý den vždy navštívíme babičku s dědou. Stejně tomu bylo i letos.

Když jsme 26. prosince odpoledne seděli s mými prarodiči, popíjeli čaj a jedli cukroví, najednou ze mě vypadlo:“ Dědo, povyprávěj mi, prosím, jak jste slavili Vánoce vy, jako malé děti.“ Dědu má prosba překvapila, ale řekl mi toho hodně zajímavého a poučného. V první řadě mi zdůraznil jednu věc:“Když já měl tolik let jako ty, bylo pár let po válce. Peněz jsme moc neměli, táta pracoval jako dělník a moje máma se starala o krávy a ještě chodila pomáhat do vedlejšího statku. Doma jsem musel já, bratr a sestra zastat všechnu práci kolem. Sestra už jako desetiletá uměla vařit.“ Děda vyprávěl velmi zajímavě a poutavě. Rozhodla jsem se podělit o všechno, co jsem se dověděla.

Cukroví pekla dědova maminka několik týdnů předem, ale jen když bylo dostatek mouky. Vždy však upekla perníčky. Měly tvar zvířátek a často je věšeli na stromek. Každý rok upekla taky vánočku, i když bez rozinek a mandlí. K cukroví vařili čaj a bílou kávu.

Vánoční stromeček zdobil děda se sestrou a bratrem sušeným ovocem, ořechy a někdy svíčkami. U stromečku si celá rodina zpívala koledy.

Před večeří byla pravidlem modlitba a přání, aby se všichni opět sešli příští rok ve zdraví.

Děda se vždy nejvíce těšil právě na vánoční večeři. Počet lidí u stolu nesměl být lichý, jinak by si smrtka příští rok pro někoho přišla. Rodina mého dědy byla pětičlenná. Proto nezvali na večeři žádného hosta. Maminka překryla dřevěný kuchyňský stůl vánočním ubrusem. Do jednoho rohu vždy dali pecen chleba, aby jejich rodina celý příští rok měla co jíst. Do druhého rohu schovali peníze, aby jim v dalším roce nechyběly. Do dalšího rohu stavěli misku, do které vkládali přebytky nebo kosti pro slepice a dobytek.

Rodina mého dědečka byla chudá, a proto večeře byla jednoduchá. Většinou to byla čočka nebo hrách a kuba z krup. Když byl hojnější rok, dopřáli si i rybí polévku. Kosti z ryby, většinou kapra, děda zahrabával pod jabloň, protože měly zvýšit úrodu. Část zbytků děda se svojí maminkou házeli do studně, aby byla další rok voda stejně pramenitá. Po večeři děda s rodiči a sourozenci rozkrajovali jablíčka. Pokaždé se mu povedlo vidět hvězdičku a jeho maminka ho vždy chválila, že přivolal rodině štěstí. Někdy taky pouštěli skořápky po vodě,

do některých vložili malé svíčky. Ke komu z rodiny „připluly“, ten se měl vydat na dalekou cestu. Dodneška si pamatuje, jak skořápky vyslaly jeho tátu na rok pracovat do ciziny.

Nejvíc jsem se těšila na vyprávění o dárcích. „Verunko, dnes máte všeho dostatek. Pod stromečkem většinou najdete každé své tajné přání. Naše dárky byly hodně jednoduché, ale o to větší radost jsme z nich měli. Mým nejmilejším dárkem, který jsem kdy dostal, byl ručně vyrobený dřevěný prak.“

Děti nedostávali mobily, tablety ani peníze. Dárky se vyráběly ručně, pro kluky většinou ze dřeva, pro holčičky panenky ušité z látek.

Děda vyprávěl velmi dlouho, ale já vydržela celou dobu poslouchat. V 15 letech odešel na vojenskou školu a rodiče mu záhy zemřeli. Pěkné Vánoce pak zažil až s mým tatínkem a strýcem, když byli dětmi. Ale to už je na jiné vyprávění.

Já jsem ráda, že vím, jak se Vánoce slavili kdysi, a jsem si vědoma toho, jak dobře se v dnešní době máme.